

A fiatalkorúak bíróságairól.

A fiatalkorúak bíróságairól a nemrég „lezajlott” népegészségügyi „hadi” gyűlés tökéletesen elfeledkezett, pedig tudnia kellett volna, hogy a büntetett gyermek is – beteg. Napjainkban – szeretet és részvét hiányában – tehát odáig jutottunk, hogy a fiatalkorúak bíróságait méltatni, ismertetni és népszerűsíteni kell. A fiatalkorúak bíróságait támogató ú. n. pártfogói patronázs-munka újjászervezésén, felélesztésén a Szociális misszió-társulat ép napjainkban végzi a hősieles szeretet szinte emberfölötti munkáját. Az emberek nehezen kaphatók a tevékeny szeretet ezen munkájára. Tán el vannak foglalva? Nem érnek rá? Úgy látjuk, sem kedvük, sem idejük nem engedi, hogy „ilyesmiben” részt vegyenek. A színházak zsúfolásig tömve, egyéb mulatók, mozik s még „lejebb” szorongásig megtelnek naponta, mert úgy látszik, az emberek a szív nemesítésére, vigaszára és könnyebbítésére szükséges balzsamot itt vélik beszerezhetni. S amíg a szép bűnös Budapest arcát elkendőzve „mulat” zárórán túl, mámor feledést keresve, a harcmezőkön a háború negyedik tele

előtt meredő szemmel halálos tusáját vívja a félvilág ú. n. kultúránk, civilizációnk nagyobb dicsőségére. S a lövészárokból senyvedő milliók fiai, a hadba-vonult apák családjai züllésnek indulnak. A munkában elfoglalt családanyák felügyelet nélkül maradt fiai s leányai az utcára kerülnek, csavarognak, lopnak, betörőbandákba verődnek., A Markó-utca 23-25. szám alatti fiatakorúak bírósága elé tucatjával állítják naponta – gyakran 25-30-ával is – a lerongyolódott, lezüllött, testi-lelki nyomorúságba került, hihetetlenül piszkos, férges, bűdös gyermekeket. A fiatakorúak soros bírójának kezére bíznak így naponta sok-sok embersorsot – hogy azokat felháborítóan elégtelen, államilag s társadalmilag létesített szervezeteknek gondozásába továbbítsák. A háborús nyomorúságtól ezek a patronázs- és egyéb jótékony szervezetek szenvednek maguk a legtöbbet. A fiatakorúak bírái pedig hajszoltatva a folyton érkező ügyek tömegétől, sietnek elvégezni az akták formális elintézését s közben a gyermek – gonosztevő lesz. Nietzsche mondja valahol, hogy „a mi gaztettünk a gonosztevőkkel szemben az, hogy úgy bánunk velük, mint gazzemberekkel”. Mi valóban úgy bánunk s mivel sem törődünk többet a bűnöző fiatakorúakkal – a leendő büntetéseikkel, ilgy, hogy nem csoda, ha ezalatt gazzemberekké lesznek. Iindsey a nagy amerikai gyermekbíró állapította már meg, hogy „főhibánk a meggondolás, az át- és együttérzés hiánya”. Száz éve, hogy a párisi lapok szürke rendőri hírei között egy kenyérlopás miatt börtönbe került fiúról adtak rövid híradást. Ezren és ezren elolvasták és – tovább mentek. Akik talán valamit hozzáfűztek is – semmit sem tettek. Victor Hugó volt csak az, aki a kis Valjean Jean történetét megírta belőle és a „Nyomorultak” című regényében megrázta vele a világot. Az emberi nyomorúság a világégés negyedik évében ma sem kisebb. Sőt a fiatakorúak bíróságát nem ritkán látogatják „témát kereső írók”. A jótékonyosság, az igazi emberszeretet azonban mindenkor igyekezett magát távortartani attól, hogy fölkeresse legalább néhányszor azt a bíróságot, amelyről a németek egyik első büntetőjogásza, Liszt Ferenc már megírta, hogy „sehol sem ismerhető fel világosabban az igazi nép veszedelem máshol, mint a fiatakorúak bíróságánál”. A társadalom lelkiismerete nem ébred fel még? Már Zola szemébe vágta a „grande nation” fiainak, hogy „az éhség miatt síró gyermek a társadalom bűne”. Most mit vágjunk szemébe ú. n. emberbarátainknak ? A ma ú. n. büntettes gyermeke kinek a szégyene és gyalázata? Napközi és tanoncotthonokra, iskolákra, javítóintézetekre, hadiárvaházakra nem telik pénz oly mértékben, amennyire égetően szükség volna, amennyit léha, sőt bűnös szórakozásokra elköltenek. A kórházak, iskolák és hivatalok előtt szemet fogyasztó színházak, mozik, kávéházak meddig lesznek nyitva? Lóversenyekre meddig engedik a csöcseléket, hogy saját és más pénzét eljátssza? Demokrácia, radikalizmus stb. üres jelszavak? Ezek a gondolatok és érzelmek azok, melyek tollat adtak kezembe s szinte kényszerí-

tettek annak megírására, hogy a fiatalkorúak bíróságának ismertetésére, népszerűsítésére s végül is, de nem utoljára: támogatására „az emberiesebben érzők” figyelmét fel kell hívni, mert”a 12-ik órában vagyunk immár. A fiatalkorúak bűnözésének arányszáma ép a kétszeresére emelkedett a háború alatt! A hivatalos szervek: a fiatalkorúak bírái, a pártfogó tisztviselők roskadásig megterhelve, a kidőléshez vannak közel! Meg kell ragadnunk az alkalmat a közérdeklődés fölkeltésére, annál is inkább, mert tudtunkkal a fiatalkorúak külön budapesti bíróságának, mint egészen külön törvényszéknek megalkotása küszöbön áll. Ezt egyébként az orsz. gyermektanulmányi tanácskozás a minapi határozatában szintén sürgősen szükségesnek tartotta. A társadalomnak kötelessége, hogy a nevelőbíróknak, a fiatalkorúak tórájának hathatósabban siessen segítségére! Elsősorban a Népjóléti Központnak volna kötelessége, hogy magát a fiatalkorúak budapesti bíróságai előtt állandóan képviseltetve, a bűnre vivő legveszedelmesebb nyomort enyhítse, megelőzze.

A törvényszéki orvos állandó jelenléte pedig a népegészségügy megóvása végett volna égetően szükséges! A módokat később lesz módomban kifejezni. Földes Béla a háborúról a békére való átmenet kérdését ismertetve, csak a minap mondta a következő emlékezetes szavakat: „A régi világot nem állíthatjuk vissza. Új világot kell létesíteni. Nemcsak rekonstrukcióról, hanem reneszánszról van szó. Figyelmünket a jövő nemzedékre kell fordítani! A diletantizmus helyébe a szakszerűségnek kell lépnie”. Akkor beteljesülni látjuk majd Nietzsche jóslatát: „Eljön az ideje, hogy nem lesz más gondolatunk, mint a nevelés”. Akkor megvalósulhat a német hazafiság és hűség legszebb háborús ígéje: „Jedes deutsche Kind ist eines jedem Deutschen Kind!” Magyarán fordítsuk le ezt – tettekben!

Dr. Latkóczy Imre,

állami pártfogó, a Kath. Patronázs és a Budapesti
Kriminálpedagógiai Intézet titkára.